

סבב הסלמה רביעי בין ישראל לחמאס בסיומו הודיעה חמאס על הסכמתה להפסקת אש

22 ביולי 2018

כללי

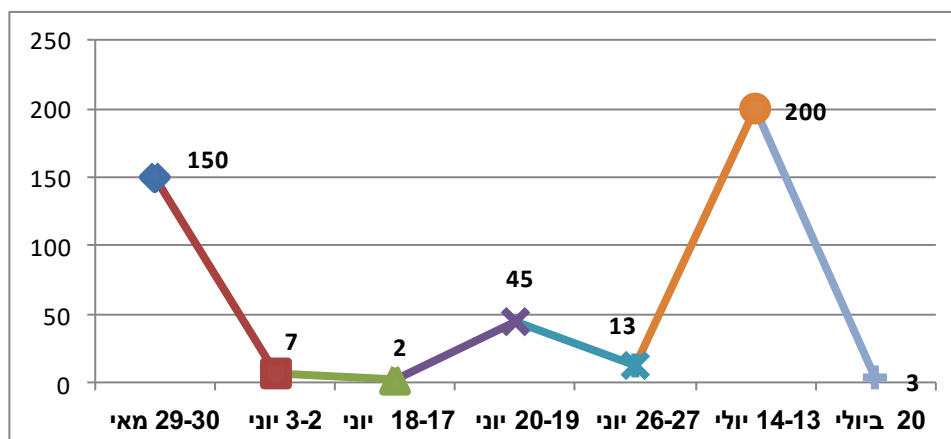
ביום שישי 20 ביולי 2018 בעת אירועי "צעדת השיבה" על גבול רצועת עזה **בוצע ירי צלפים בדרום הרצועה לעבר סיור של חיילי צה"ל**. מהירי נהרג חייל צה"ל¹. התקרית, שהוגדרה על ידי צה"ל כתקרית "החמורה ביותר" מאז תום מבצע "צוק איתן", הביאה לחלופי אש, שכתוצאה מהם נהרגו שלושה פעילי הזרוע הצבאית של חמאס. מיד לאחר מכן החלה התקפה אווירית רחבת היקף של כלי טיס של חיל האוויר ברצועת עזה (למעלה משישים תקיפות, שכוונו בעיקר נגד תשתיות ומערכות פיקוד ושליטה של חמאס). במהלך התקיפות זוהו שלושה שיגורים של פצצות מרגמה מרצועת עזה. שניים מהם יורטו על ידי מערכת "כיפת ברזל".

◀ בעקבות התקיפה המאסיבית של צה"ל התקיימו מגעים בין חמאס לבין מצרים וניקולאי מלאדנוב (שליח האו"ם למזרח התיכון), מגעים אלו הניבו הסכמה של חמאס להפסקת אש. **בשעה 01:00 הודיע פוזי ברהום, דובר חמאס, כי הושגה רגיעה בין ישראל לבין הארגונים הפלסטינים**. למחרת בשבת 21 ביולי 2018 הודיע פיקוד העורף לתושבי עוטף עזה על חזרה לשגרה. ככלל, שרר במהלך השבת שקט יחסי למעט שתי תקריות: בבוקר 21 ביולי 2018 חצו מספר פלסטינים את גדר הביטחון וחדרו לשטח ישראל. בתגובה תקף טנק של צה"ל עמדת חמאס בצפון רצועת עזה. הפלסטינים שחדרו הצליחו לחזור לרצועה (דובר צה"ל, 21 ביולי 2018). בנוסף לכך, במהלך היום פרצה שריפה בנחל עוז כתוצאה משיגור בלון תבערה (הגם שביום שבת חלה ירידה משמעותית בהיקף שיגורי הבלונים והעפיפונים).

◀ **סבב הסלמה זה, הרביעי במספר בתקופה האחרונה היה שונה במאפייניו מסבבים קודמים:** לסבב קדם ירי צלפים שגרם למותו של חייל צה"ל (הרוג ראשון לצה"ל בגזרת הרצועה מאז מבצע "צוק איתן"). מותו הוביל לחילופי אש שבמהלכם נהרגו שלושה פעילי הזרוע הצבאית של חמאס. תקרית זאת גררה תקיפות מאסיביות מהאוויר נגד יעדים צבאיים של חמאס. אולם הפעם בניגוד לסבבים קודמים, ולמרות התקיפות המאסיביות שביצע צה"ל, שמרו חמאס ושאר ארגוני הטרור ברצועה על ריסון יחסי והם נמנעו מירי מאסיבי של רקטות ופצצות מרגמה לעבר ישראל (למעט שלוש פצצות מרגמה בתחילת האירועים). גם אופן ההסכם הפסקת אש היה חריג שכן הפעם הושגה הפסקת האש באופן מידני, ללא המשך ירי ספוראדי מהרצועה.

¹ ירי הצלפים בוצע ככל הנראה בתגובה להריגתו של פעיל הזרוע הצבאית של חמאס ביום חמישי (19 ביולי 2018) בעת שצה"ל ירי לעבר חוליית מפריחי בלוני הצתה סמוך לעמדת תצפית של חמאס בדרום רצועת עזה. הפרחת בלוני הצתה היא זאת שעמדה ביסוד התהליך שהוביל לסבב ההסלמה.

ירי רקטות ופצצות מרגמה בסבבי ההסלמה שהתחוללו מאז קבעה חמאס את "משוואת התגובה החדשה"

עדכני ל-22 ביולי 2018.

◀ **מה גרר לשינוי בהתנהלות חמאס בסבב העימות האחרון?** להערכתנו יתכן ו"איתותי" ישראל, בשילוב לחץ מצרי (שמינף "איתותים" אלו), המחישו לחמאס את **הסיכון הגובר של היגררות לעימות צבאי כולל**. להערכתנו **חמאס אינה מעוניינת בעימות שכזה**, הגם שהיא **לוקחת בחשבון כי הוא עלול להתחולל כתוצאה מסבבי הסלמה חדשים**. סבבי הסלמה שכאלו **צפויים להמשיך כל עוד נמשך מגוון הפעולות האלימות שנוקטת חמאס במסגרת מדיניותה החדשה**: צעדות המונית לקרבת הגדר, חבלה בגדר, ניסיונות חדירה לשטח ישראל, הפעלת אלימות נגד חיילי צה"ל בקרבת הגדר והמשך טרור ההצתות.

חמאס נוקטת איפא מדיניות של הליכה על הסף שמסגרת היא מוכנה להפסקות אש עיתיות, ואפילו להורדה זמנית של "גובה הלהבות" בנקודות זמן שונות, אך **אינה מוכה לשנות את מדיניות האלימות המבוקרת ולחזור לסטאטוס קווה אנטה** (הרגיעה כפי ששררה בין סיום מבצע "צוק איתן" ל-30 במרץ 2018). שכן, בעיות היסוד שהביאו לשינוי מדיניותה של חמאס², **ובמרכזן המצב הכלכלי הקשה ברצועה נותרו בעינם**. להערכתנו, ללא הישגים מוחשיים, שבהם תוכל חמאס להשתבח בפני תושבי הרצועה, יקשה עליה לבצע שינוי בסיסי במדיניותה, להפסיק את מעשי האלימות ולחזור לרגיעה כפי ששררה במשך כשלוש שנים וחצי.

השתלשלות האירועים

יום חמישי (19 ביולי 2018)

◀ האירועים שהובילו לגל ההסלמה הנוכחי החלו למעשה ביום חמישי, 19 ביולי 2018, כשצה"ל **ביצע ירי לעבר חוליית מפריחי בלוני הצתה, סמוך לעמדת תצפית של חמאס במזרח רפיח** (בדרום רצועת עזה). כתוצאה מהירי נהרג **עבד אלכרים אסמאעיל רצ'ואן, פעיל הזרוע הצבאית של חמאס** (אתר הזרוע

² פרטים ראו פרסום מרכז המידע מ-25 ביוני 2018: "המדיניות החדשה של חמאס כלפי ישראל: מריסון ורגיעה לאלימות מבוקרת ההולכת ומסלימה".

הצבאית של חמאס, 19 ביולי 2018). שלושה בני אדם נוספים נפצעו (דף הפייסבוק של דובר משרד הבריאות ברצועה, 19 ביולי 2018).

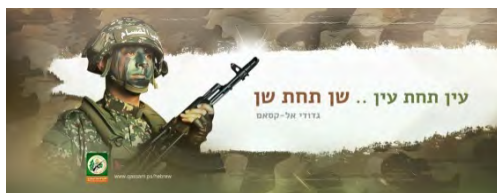

**תמונות המתעדות את תוצאות תקיפת צה"ל
(חשבון הטוויטר של הזרוע הצבאית של חמאס, 19 ביולי 2018)**

**עבד אלכרים אסמאעיל רצ'ואן, פעיל צבאי של חמאס
(חשבון הטוויטר של הזרוע הצבאית של חמאס, 19 ביולי 2018)**

◀ בעקבות זאת פרסמה הזרוע הצבאית של חמאס הודעה המכנה את התקיפה הישראלית "פשע נתעב ומעשה טיפשות". הם הטילו את האחריות על ישראל, אשר לדברי ההודעה **תשלם בדם תמורת דמו של ההרוג, בהתאם למדיניות חמאס** (אתר הזרוע הצבאית של חמאס, 19 ביולי 2018).

האיום של הזרוע הצבאית של חמאס בערבית: "האויב ישלם בדמו, שכן הגמול הוא בהתאם למעשה" ובעברית (חשבון הטוויטר בעברית של הזרוע הצבאית של חמאס, 20 ביולי 2018)

◀ בהלווייתו של עבד אלכרים אסמאעיל רצ'ואן **השתתפו בכירי חמאס** וביניהם אסמאעיל הניה וח'ליל אלחיה, סגן יו"ר הלשכה המדינית של חמאס ברצועת עזה. בדברים שנשא אלחיה אמר כי "ההתנגדות" תמשיך לכוון את נשקה, והצעדות והאמצעים המופעלים בהם ימשיכו עד להשגת המטרות: שיבה, מיגור

הכיבוש ושבירת המצור. עוד ציין אלחיה בהתייחסו לישראל, כי "האויב, הפוחד מהבלונים, הצמיגים הבווערים ומהעפיפונים, חלש יותר מקורי עכביש"³ (אתר תנועת חמאס, 20 ביולי 2018).

אסמאעיל הניה בהלווייתו של עבד אלכרים אסמאעיל רצ'ואן במסגד טיבה ברפיח (אלמשרק ניז, 20 ביולי 2018)

יום שישי (20 ביולי 2018)

◀ ביום שישי, 20 ביולי 2018, בחסות אירועי "צעדת השיבה" על גבול רצועת עזה, **בוצע ירי צלפים בדרום הרצועה לעבר סיור של חיילי צה"ל. מהירי נהרג חייל צה"ל.** הירי בוצע בשעה שאסמאעיל הניה, ראש הלשכה המדינית של חמאס, שהה בקרבת מקום במסגרת "צעדת השיבה" (שהאב, 20 ביולי 2018). התקרית, שהוגדרה על ידי צה"ל כתקרית "החמורה ביותר" מאז תום מבצע "צוק איתן", **הביאה לחלופי ירי כתוצאה מהם נהרגו שלושה פעילי הזרוע הצבאית של חמאס.** הזרוע הצבאית של חמאס הודיעה על מותם של מחמד ריאצ' אבו פרחאנה, בן 30, מח'אן יונס; שעבאן רג'ב אבו ח'אטר, בן 26, מח'אן יונס; ומחמוד ח'ליל קשטה, בן 23 מרפיח, שנהרגו מירי שביצעה ישראל נגד **נקודות תצפית של "ההתנגדות" במזרח רפיח וח'אן יונס** (אתר הזרוע הצבאית של חמאס, 20 ביולי 2018).

שלושה פעילים צבאיים של חמאס שנהרגו כתוצאה מירי צה"ל. מימין לשמאל: מחמוד קשטה, מחמד אבו פרחאנה ושעבאן אבו ח'אטר (חשבון הטוויטר של הזרוע הצבאית של חמאס, 20 ביולי 2018)

³ ביטוי שקיבל השראה מנאומו של מנהיג חזבאללה חסן נצראללה לאחר יציאת צה"ל מ"אזור הביטחון".

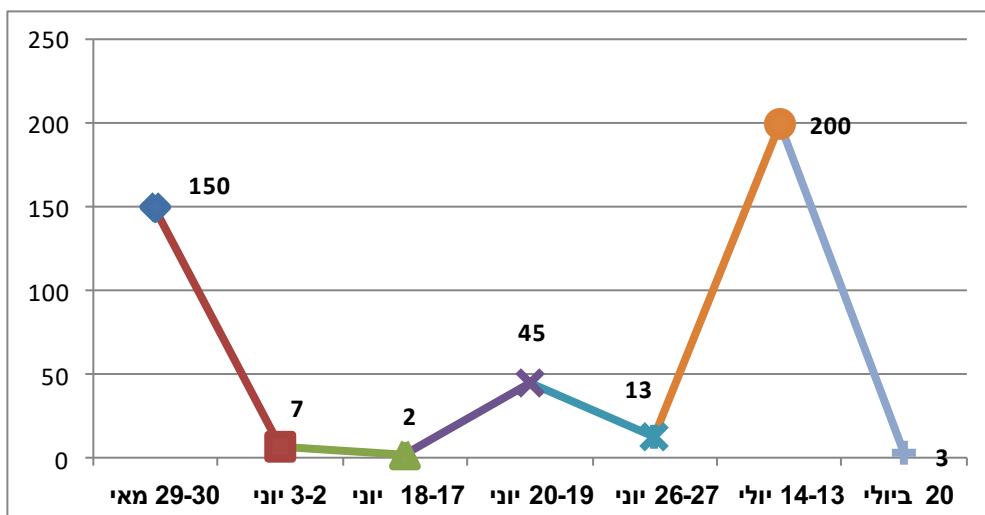
**קריאות מתלהמות לנקמה בעקבות ירי צה"ל
(חשבון הטוויטר של הזרוע הצבאית של חמאס, 20 ביולי 2018)**

◀ בעקבות התקרית **התבצעה התקפה אווירית נרחבת של כלי טיס של חיל האוויר ברצועת עזה**. במהלך התקיפות זוהו **שלושה שיגורים של פצצות מרגמה מרצועת עזה**. שניים מהם יורטו על ידי מערכת "כיפת ברזל". בתקשורת הפלסטינית דווח כי לאחר התקיפה המאסיבית, ולאחר שבכירים במצרים וניקולאי מלאדנוב, שליח האו"ם למזרח התיכון, הפעילו לחצים כבדים על חמאס ודרשו ממנה שלא להגיב על התקיפה הישראלית ברצועה, הסכימו הפלסטינים על תחילת רגיעה החל מחצות (שהאב, 20 ביולי 2018). **בשעה 0100 פרסם פוזי ברהום, דובר חמאס, הודעה לקונית לפיה הושגה רגיעה בין ישראל לבין הארגונים הפלסטינים** (דניא אלוטון, 21 ביולי 2018). על פי התקשורת הישראלית גורם מדיני ישראלי בכיר התבטא כי חמאס התחייבה להפסיק את טרור ההצתות. **אין בידינו אימות לכך**.

יום שבת (21 ביולי 2018)

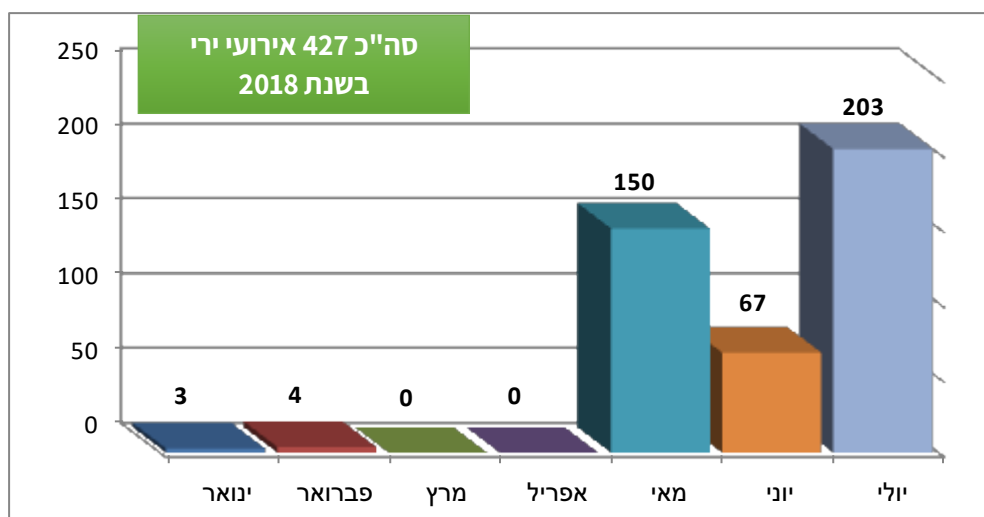
◀ למחרת, יום שבת 21 ביולי 2018, הודיע פיקוד העורף לתושבי יישובי עוטף עזה על **חזרה לשגרה**. במהלך היום שרר שקט יחסי למעט תקרית בודדת במהלך שעות הבוקר כאשר מספר פלסטינים חצו את גדר הביטחון וניסו לחדור לשטח ישראל. טנק של צה"ל תקף בתגובה עמדת חמאס בצפון רצועת עזה הפלסטינים חזרו לרצועה (דובר צה"ל, 21 ביולי 2018). במהלך היום פרצה **שריפה בנחל עוז** כתוצאה משיגור בלון תבערה.

ירי רקטות ופצצות מרגמה בסבבי ההסלמה שהתחוללו מאז קבעה חמאס את "משוואת התגובה החדשה"⁴

עדכני ל-22 ביולי 2018.

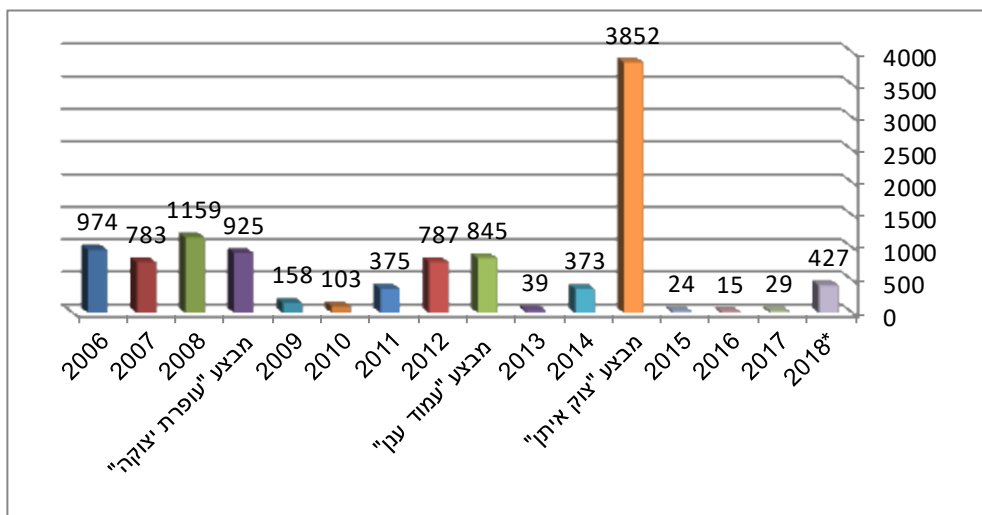
רקטות ופצצות מרגמה בחתך חודשי בשנת 2018

עדכני ל-22 ביולי 2018.

⁴ פרטים ראו פרסום מרכז המידע מ-25 ביוני 2018: "המדיניות החדשה של חמאס כלפי ישראל: מריסון ורגיעה לאלימות מבוקרת ההולכת ומסלימה".

רקטות ופצצות מרגמה בחתך שנתי

תגובת צה"ל

◀ בתגובה להריגת החייל שנתפס על ידי צה"ל כ"הסלמה חמורה" כונס בקריה בתל אביב דיון ביטחוני מיוחד בהשתתפות ראש הממשלה, בנימין נתניהו, שר הביטחון, אביגדור ליברמן, והרמטכ"ל, רב אלוף גדי אייזנקוט. בהמשך ערך ראש הממשלה הערכת מצב ביטחונית נוספת יחד עם בכירי צה"ל ומערכת הביטחון. בעקבות זאת ביצע צה"ל תקיפות רחבות היקף נגד יעדי טרור ברצועת עזה, בעיקר נגד תשתית ומערכי פיקוד של חמאס.

◀ סה"כ ביצעו כלי טיס של חיל האוויר **למעלה משישים תקיפות. בתקיפות הללו הושמדו שלוש מפקדות גדודיות של חמאס:** מפקדת גדוד זיתון בצפון רצועת עזה, מפקדת גדוד אלבוריג' במרכז הרצועה ומפקדת גדוד ח'אן יונס בדרום הרצועה. כמו כן הושמדו סדנאות ומחרטות לייצור אמצעי לחימה, פיר כניסה לרשת מנהרות טרור, מפעל המשמש לייצור רכיבים שנועדו עבור המנהרות, מחסן כלי טיס בלתי מאוישים, חמ"לים צבאיים מתחמי אימונים, עמדות תצפית ועוד. להערכת צה"ל **הביאו התקיפות לפגיעה משמעותית במערך הפיקוד והשליטה של חמאס** כמו גם פגיעה באמצעי הלחימה, התשתיות הצבאיות יכולות ההגנה האווירית ומערכי האימונים והלוגיסטיקה (דובר צה"ל, 20 ביולי 2018).

◀ כלי התקשורת הפלסטינים דיווחו כי חיל האוויר תקף את "מוצב אלרוצ'ה" בשכונת אלזיתון במזרח העיר עזה; את "מוצב אלקדס" במערב "ח'אן יונס"; ואת "מוצב עיסא אלברטאן" במחנה הפליטים אלבריג' (אלרסאלה.נט, 20 ביולי 2018; ח'בר, 20 ביולי 2018). כמו כן דיווחה התקשורת הפלסטינית, כי בתקיפות נגד "מוצב אלרוצ'ה" נפצעו מספר אזרחים (אתר ערוץ אלאקצא, 20 ביולי 2018).

התקיפה נגד "מוצב אלרוצה" במזרח העיר עזה (מימין: חשבון הטוויטר של העיתונאי חסן אצליח, משמאל: חשבון הטוויטר של הזרוע הצבאית של חמאס, 20 ביולי 2018)

תקיפות נגד "מוצב עיסא" אלבטראן במחנה הפליטים אלבריג' (דף הפייסבוק zajeypress, 20 ביולי 2018)

תקיפת מפקדות חמאס ברצועה (דובר צה"ל, 20 ביולי 2018)

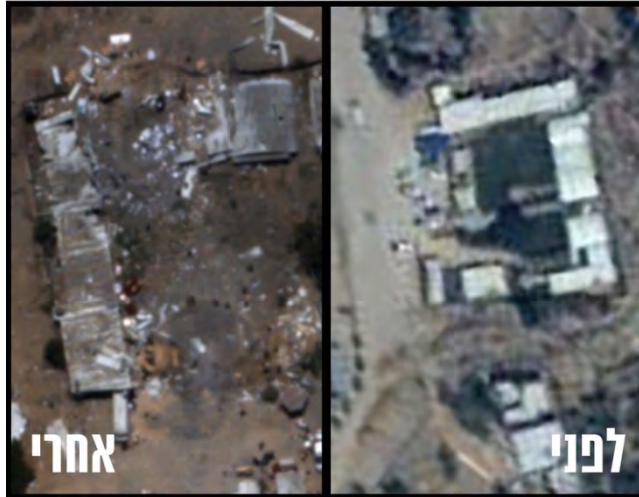

השמדת מפקדת גדוד חמאס באל בורייג'

השמדת מפקדת גדוד חמאס בזיתון

השמדת מפקדת גדוד חמאס בחאן יונס

תגובות פומביות של חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין

◀ במהלך הסבב הנוכחי שמרה חמאס גם על "ריסון" תקשורתי, במקביל לריסון הצבאי. ביטוי לכך היה, שבניגוד לסבבים קודמים, לא נפתחו שידורים ישירים בערוץ אלאקצא של חמאס שידווחו על התקיפות הישראליות.

◀ לאחר ההכרזה על הפסקת האש אמר **חאזם קאסם, דובר חמאס**, כי ישראל לא עמדה בהתחייבויותיה כל בנוגע לרגיעה הקודמת והמשיכה לפעול בתוקפנות נגד העם הפלסטיני. לדבריו מימשה "ההתנגדות" את זכותה להגן על עמה והגיבה על תוקפנות זו. הוא ציין כי "הרגיעה" הושגה בעקבות מאמצים מצריים ובינלאומיים זאת, לאחר שישראל הסכימה להפסיק את התוקפנות נגד רצועת עזה. עוד הבהיר קאסם, כי "ההתנגדות" מוכנה להגיב בכל פעם שישראל תפעל בתוקפנות נגד העם הפלסטיני. לגבי המשך הפרחת העפיפונים אמר כי "צעדת השיבה נערכת בדרכי שלום" וכל הפעילויות המתקיימות במסגרתה תמשכנה (אלמנאר, 21 ביולי 2018).

◀ הג'האד האסלאמי בפלסטין פרסם הודעה בעקבות התקפות צה"ל שבה נכתב כי מטרת התוקפנות לא יצלחו אל מול העמידה האיתנה והאחדות של הפלסטינים, והוסיף: **אנו מדגישים את זכותנו להגן על עצמנו ולהגיב על התוקפנות הטרוריסטית**. על מנהיגי הטרור הציוני לדעת כי לא ייתכן שניכנע למדיניותם או נזניח זכות מזכויותינו (אתר הזרוע הצבאית של הג'האד האסלאמי, 20 ביולי 2018).